

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LI. Ч. 159. НЬО ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, четвер, 17-го серпня 1944. No. 159. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, August 17, 1944. VOL. LI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0267. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ПЛАНУЄ ПЕРЕВЕСТИ ПОСТІЙНУ ПРИМУСОВУ ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ

ВАШИНГТОН. — Одним з перших важких потягнень президента Рузвельта після його повороту з подорожі по Тихому океані буде постановлення на денний порядок закону про примусову військову службу для хлопців, що покінчили відповідний вік. Дехто вважає, що цей план президента є його політичним триком, однак більшість думок така, що так не є. Навпаки, це є проста державна konieczність, а лише теперішній момент вважає президент за догідний до переведення такого закону. В краю є настрій прихильний милітаризмові, отже президент хоче його використати тим більше, що й Републіканська Партія в минулому заявила за такий закон. Наділі в конгресі є вже внесені відповідні законопроекти в цій справі. Там передбачена потреба постійної армії з півтора мільона хлопців, що покінчили 18 літ життя. Служба булаб однорічна з тим, що після активної служби вояк перейшов би в стан резерви на 4 роки з додатковими вправами.

СЕНАТ ОБМЕЖУЄ ЗАБОРОНУ КНИЖОК ДЛЯ ВОЯКІВ.

ВАШИНГТОН. — Сенат переголосував поправку до закону про обмеження книжок для вояків. З огляду, що останніми часами військова команда видала кілька заборон читання зовсім добрих книжок, щоб, мовляв, не впливати на вояків агітаційно перед виборами, сенат рішив знести багато обмежень, а тимчасом дати майже повний дозвіл воякам на читання книжок, видаваних в Злучених Державах.

ПЛІАНИ РЕКОНВЕРЗІЇ БУДУТЬ ПРИПИНЕНІ.

ВАШИНГТОН. — Комісія Способів і Засобів палати репрезентантів не дуже спішиться передискутувати законопроект сенатора Джорджа в справі реконверсії і цивільної демобілізації. Законопроект передбачає виплату суспільного забезпечення для трьох з половиною мільонів робітників у переходовій стадії з воєнної продукції на мирову, а також цілу низку постанов, як налагодити поступенно реконверсію. Якраз оце налагодження реконверсії журить членів комісії й тому вони хочуть його основно передумати. До підготовки таких справ належить теж переслухання знавців, а цього ще не переведено. До припинення дебат над реконверсією причиноється теж дебата над наглим внеском про перепродаж надлишки матеріалів з воєнної продукції вартості сто біліонів доларів.

НОВИЙ КОМІСАР ІМІГРАЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт іменував Уга Карусія комісаром імміграції й натуралізації при департаменті справедливості. Карусі походить з містечка Баре у стеїті Вермонт, є сином натуралізованих громадян італійського роду, навіть уродився в Італії, коли його батьки були там на відвідинах. Школи перейшов в Злучених Державах, студював права, а в 1922. р. став секретарем генерального прокуратора стеїту Вермонт. В 1925. р. став приватним секретарем генерального прокуратора Злучених Держав Сарджента у Вашингтоні і від тоді служив постійно в цьому уряді. В 1938. р. президент Рузвельт іменував його делегатом на міжнародній конгрес кримінологів у Римі.

ВОЯКИ НІГРИ НАПАЛИ НА ІТАЛІЙСЬКИХ ВОЄННИХ ПЛІННИКІВ.

СІЕТЛ (Вашингтон). — Команда порту для перевозу вояків подала до прилюдного відома таке: „Около півночі в понеділок 14. серпня неозначене число вояків-нігрів напало на відділ вояків, складених з італійських воєнних плінників, які присягли на вірність Злученим Державам, у Форті Лотоні, коли вояки спали. Серед бійки покалічено 24 італійців, і їх забрано до шпиталю. Були теж каліцтва між вояками ніграми. Після нападу найдено одного італійця повішеного на дереві. Його імя Гуліємо Оліванта. Чи його повісили нігри, досі не відомо. Команда арештувала напасників і розпочалося слідство“.

ВІЙСЬКОВІ ГОЛУБИ ВІДБУВАЮТЬ ВИШКІЛ.

МАЯМІ (Флорид). — В базі Команди для Повітряного Транспорту відбувають основний вишкіл військових голуби. Вивчені голуби виказують свою спосібність тим, що можуть перелетіти 35,000 стіл серед всіляких природних небезпек і перешкод, відбути подорож соток миль понад океан і сушу і принести домів всти, які ними пересилається. Голуби стають придатні у всіляких родах боїв, в повітрі, на морю й на суші.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“.

Велес остерігає перед німецькою пропагандою в справі здачі

НЬО ЙОРК. — З огляду на різні всти, які надходять з Європи про подоження в Німеччині, бувший підсекретар стеїту Сомнер Велес остерігає в синдиканій статті Аліянтів перед оптимізмом. Він порівнює теперішні часи з часами з кінця першої світової війни й твердить, що теперішні всти нагадують попередній спосіб німецької пропаганди перед здачею. Але, як тодішня німецька пропаганда видала плоди незабаром після закінчення миру, так і теперішня може досягнути тесаме. Тому Велес стоїть за безумовну здачу німців, а не лише за скинення нацистської влади в Німеччині.

За теперішню війну відповідальний не самий Гітлер, але й німецький загаль, бо він настрій милітаристично і дав Гітлерові повновласть. Коли німецькі генерали навіть і бунтують проти Гітлера, то це лише спроба виратувати німецький нарід від катастрофи, за яку вони теж відповідальні.

ДОМАГАЄТЬСЯ „РЕАЛІСТИЧНОГО МИРУ“ ДЛЯ АМЕРИКИ

ВАШИНГТОН. — Сенатор Кенет МекКелар з Тенесі поставив резолюцію з домаганням, щоб Злучені Держави подбали за „реалістичний мир“ для себе. Ця засада вимагає, 1. щоб Злучені Держави дістали в посідання землі, погіршені для своєї безпеки, а саме всі острови на північ від рівниці до 30. рівнолежника. Між цими островами є Формоза й Рікюс. 2. Прилучення до Америки Бермуди й інших островів Західних Індій, які тепер є під владою європейських держав. 3. Переведення переговорів з републикою Еквалдор в справі відступлення островів Гальягаос на постійну власність Злучених Держав.

З нагоди появи цієї резолюції сенатор Ріндолс заявив, що Франція й Англія повинні відступити Злученим Державам за довгі такі острови й посідости, які Злучені Держави потребують для оборони. Довги требаб порохувати ще і з попередньої війни. Таксамо требаб поступити з іншими державами, як от з Голяндією.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ДАСТЬ ВИРЯД НА ШПИТАЛІ В УКРАЇНІ

ВАШИНГТОН. — Американський Червоний Хрест виявив, що дасть виряд для 10 советських шпиталів, а саме має бути достарчений виряд по 500 ліжок для цивільного населення в Смоленську, Гомелю, Харкові, Вороніжі, Києві, Сімферополі, Курську, Сумах, Сталіні й Севастополі (на Крими). Всі ті шпитали однак остануть під доглядом Советського Союзу Червоного Хреста й Червоного Півмісяця.

Новий польський наслідник президента закидає Аліянтам дезерцію Польщі

ЛОНДОН. — Томаш Арцішевскі, ново іменованій наступник президента Польщі, виступив з публічною заявою, що Америка, Британія й Росія занедбали дати допомогу польському підпіллю в Варшаві. Це польське підпілля зірвалося до бою проти німців, розраховуючи на допомогу Аліянтів. Він складає на Аліянтів вину за трагічний кінець цього повстання. Мовляв, поляки зробили зо свого боку все, що могли, але Аліянти не додержали своїх обов'язків.

Він звертає спеціальну увагу на факт, що польське підпілля зірвалося до відкритого бою, коли советська артилерія почала 1. серпня острілювати варшавське передмістя Прагу. Несподівано для поляків, це острілювання перервано 3. серпня й не піднято наново досі.

Виступ Арцішевського є замінний теж тим, що це його уменовано наслідником президента Польщі після усунення з того становища генерала Сосновського, котрого советська преса називала проти-советським. Арцішевскі є старий соціалістичний провідник. Йому 66 літ віку.

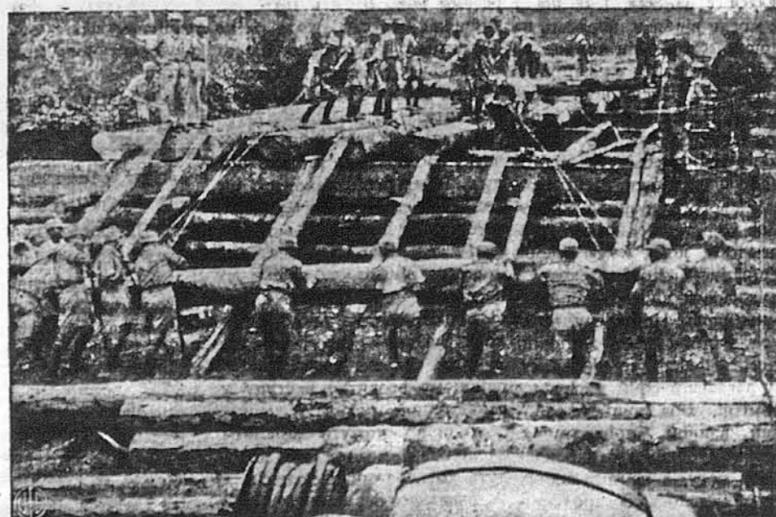
Польські круги подають, що генерал Бор, командант повстання польського підпілля в Варшаві, видал заявлю до підпілля організацій в оклиці Варшави прийти йому з допомогою в важкому положенню. Сили генерала Бора ще держаться в Старому Місті, але повстанці були примушені відступити з частини Товмашської вулиці.

НІМЕЧЧИНА НЕ ХОЧЕ ДАТИ ДОЗВІЛ НА ВИВІЗ ЖИДІВСЬКИХ ДІТЕЙ

ЛОНДОН. — Директор Міжурядового Комітету для Втікачів подав до публічного відома, що заходи цього комітету вивезти з Німеччини й держав її сателітів жидівські діти розбілися об відмову нацистичного уряду.

„ГЕРОИКА ЛУСА“ ЗА СТРАЧЕННЯ ЛЯВАЛА Й ПЕТЕНА

ЛОНДОН. — Сюди передісталася з Франції пані Моро, що має від Аліянтів найвищий військовий відзначення за її боротьбу проти німецьких окупантів ще в першу світову війну. Вона має звязки з французьким підпіллям у цій війні, і на основі цих звязків каже, що французи недоволені лагідною поведінкою Аліянтів супроти французьких прихильників кооперації з німцями. Вона заявляє, що французи є за те, аби Лявала й Петена покарано за їх співпрацю з Німеччиною смертю.



НАПРАВЛЯТЬ СТАРИЙ БУРМЕНСЬКИЙ ШЛЯХ. — Американці й китайці спільно працюють над направою Бурменського шляху, що є дуже важкий збоку постачання. На образку бачимо, як будують дерев'яний міст через ріку.

АЛІЯНТСЬКА ІНВАЗІЯ В ПІВДЕННІЙ ФРАНЦІЇ

РИМ. — Аліянтські війська з Італії відкрили четвертий фронт проти німців в Європі.

Нову офензиву приготовано в Італії по прогнанню німців поза Готійську лінію в північній Італії. Завдяки цій перемозі Аліянти могли приготувати добре офензиву, яка вимагає точної координації сил на морю, сухоземі й повітрі. Операцію перевели американські, британські й французькі війська; закривали їх могутні повітряні формації й гармати з великих воєнних кораблів та менших гарматних човнів, що підплили до південного побережжя Франції такою масою, що море просто кишіло від них. Понад 800 суден узяло участь у цій операції, що почалася в вівторок в 8. годині рано. Ще до світанку занято прибережні острови Порт Грос і Левант, як також ріг Негр.

Де саме відбулося висадження аліянтських військ, аліянтські комунікати не подали. Зате німецьке радіо подало, що аліянтські війська заняли різні місцевости від Тульону по Нісу.

Головною операцією першого дня інвазії було висадження парашутових військ. Спущено їх транспортними літаками й „глейдерами“. Була це одна з найбільших операцій цього роду. Кинено в неї кожний літак, який стояв до розпорядимости 15. Повітряної Сили. Літаки вперед збомбардували кожну гарматну позицію, прибережну інсталляцію, міст і комунікацію. Скоростріли з літаків кропили кулями просто кожний предмет на землі, що порушався.

Вслід першого дня операції аліянтська команда й газетні кореспонденти називають знаменитими. Аліянтські війська не стрінулися майже з ніяким супротивом ворога й понесли тільки дуже малі втрати. Вони всадовилися на березі так добре, що ворог певно їх не зможе звідти висадити та що вони звідти будуть могли скоро почати посуватися в глибину краю.

Генерал Мейтленд Вилсон, що стоїть на чолі цієї нової армії, видав до французів заклик, у котрім звертає французькому населенню увагу на факт, що в нових інвазійних військах ідуть теж французькі війська та що ціллю цієї інвазії є звільнення Франції з ворожої окупації. Заклик звиває французів дати інвазійним військам усю можливу допомогу. Радить їм слухати аліянтських приказів і порад, поданих аліянтськими радіями, летючками й оповістками. Візова закінчується високим надії, що Франція вже скоро почне наново жити мирним життям як вільна країна.

АЛІЯНТИ РОЗБИВАЮТЬ НІМЦІВ У ПІВНІЧНІЙ ФРАНЦІЇ.

НАРІВИША КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Аліянтські війська в північній Франції напружують усі свої сили, аби закрити тепер усього 10 миль широкий вільний прохід коло Фалеса й Аржантану, яким війська генерала фон Клюга могли би вирватися зо залізних перстенів двох аліянтських армій. Здається, що фон Клюге вспе виратувати принаймні половину захоплених військ; докнати цього однак зможе тільки пожертвувавши кольосальними воєнними матеріалами.

4,000 ЛІТАКІВ У РЕЙДАХ НА ЛЕТУНСЬКІ ОСЕРЕДКИ.

ЛОНДОН. — Принаймні 4,000 аліянтських літаків взяли участь у рейдах на німецькі повітряні стації й поля в Нідерляндах і Німеччині. Рейди видно мали на цілі прогнати німецькі повітряні сили з усіх околиць, близьких до воєнних операцій.

На чолі американських військ, що так знаменито й успішно оперували в Бретонії, стоїть генерал Джордж С. Патон.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ПІД ГРАНИЦЕЮ СХІДНОЇ ПРУСІЇ

ЛОНДОН. — Советські комунікати кажуть, що червона армія вже перейшла ріку Обр у північній Польщі та проломалася крізь 15-милевий оборонний пояс, що стереже доступ до Східної Прусії. Вона атакує тепер німецькі позиції, віддалені всего 2 миль від старої пруської границі.

Червоні комунікати подають, що німці мали в останніх боях кольосальні втрати. За один місяць німці втратили в боях з армією Конєва півтора сотки тисяч вояків.

Найдалі на півночі червона армія заняла Мадісе, що лежить 6 миль від залізничі з Таліну до Рьги. Коло Варшави ідуть завзяті бої на схід від Варшавського передмістя Праги. На полудне від Варшави червона армія заняла понад сотку місцевостей на захід від Висли.

Німецькі комунікати кажуть, що німцям удалося здержати російський наступ здовж цілого фронту. Мовляв, здержано його похапцем зібраними резервами та що тепер починається нова фаза бою над цілому фронті здовж рік Висли, Сяну, й Німена.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Registered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 28, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1108 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BYRANT 9-0582

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед повною ціною, а котрим оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАПЛАТИЛИ ГІРКО ЗА "ДЕШЕВУ ГАЗЕТУ"

В цілому світі видавниці знали, що французька преса підкупна. Тільки не всі знали про властиві причини того лиха. Та заки виявити ті причини, треба зазначити, що з яких боків не підходити до передвоєнного упадку Франції, то назагал усі згодні з тим, що завинила в тому чи не найбільше таки французька преса.

Ось таке видиває, між іншим, теж Едвін Л. Джеймс, в недільному числі часопису Нью Йорк Таймс. Він теж каже, що французька преса була скорумпована і часто служила таким різним інтересам, що були ворожі самій Франції. Це правда, що вона була піддержувана у великій частині урядом для політичних цілей, але не раз і урядами чужих держав.

Очевидно, що не можна сказати, що так було з усіма французькими газетами. Але вистарчає, коли кажеться, що більшість французької преси стояла морально дуже низько. А треба пам'ятати, що в 1938 році виходило в Парижі аж 102 щоденники. Значить, що було кому деморалізувати суспільство. А та деморалізація полягала в першу чергу в тому, що більшість тих газет фальшиво інформувала французів про світові події. До тих, що так робили, належали теж і найбільші та найвпливовіші французькі газети. Шукаючи за тим, чому так було серед такого культурного народу як нарід французький, приходиться до дуже дивного заключення. Ото кажуть, що французи не хотіли платити за газету стільки, щоб виплатилося їй видавати. Іншими словами: французи хотіли мати тану газету. А що рекламова частина не є так розвинена в Франції як в Америці чи в Англії, де газети поставлені на чисто бізнесову стопу, то видавці та редактори французьких газет пускалися на інші джерела доходу. Одні доставали їх від великих промисловців, служачи за це їхнім інтересам на домашньому чи заграничному ринку. Другі доставали їх з урядової каси, коли при владі була партія газети, або коли уряд хотів газету перетягнути на сторону своєї політики. Знов інші доставали допомогу від різних міжнародних фінансових чи політичних махерів, пускаючи за те в світ те, що їм ті махери наказали.

Вслідом цього був цілковитий моральний занепад передвоєнної Франції. Тому вона не бачила небезпеки, що їй грозить. І тому не змогла поставити сильного опору гітлерівській Німеччині. Французьке громадянство не знало правди, бо газети її не подавали. Нерозуміння, що за доброю і незалежною газетою вартує добре заплатити, створило продажну і здеморалізовану пресу, що згодом здеморалізувала цілий край. Ось це все тепер французи дуже добре розуміють. Ось тому і одним з перших своїх завдань вважають справу незалежності та оздоровлення своєї преси. Від того починають життя нової Франції, зрозумівши по упадку, що свобідна і здорова преса — це найкращий показник свободи і здоровля нації.

Вигляди столиці автомобілевої продукції

Ще вчасі передвоєнних со-ветських п'ятиліток писала безупину совєтська преса: „Американизація! Фордизація! — оце наші цілі“. Це лише вказує, що місто Дітройт вважається столицею автомобілевого промислу, а через це околиця Дітройту знала як найбільше упромисловлена околиця в цілій Америці. Але це й змінюва околища, яка може перейти в повноенний лад з непередбаченими змінами.

З Дітройту можна легко зробити цвітуче місто, „бум тавн“, а таксамо й місто економічної депресії. Після цілої низки ступнів у несподіванім розвитку, прийшов час на типову американську депресію в ньому в початках 1930-их років. Безробіття й низька плата запанували тут важче, ніж в інших великих містах. Само місто стало невилатним, затягнувши 350 мільонів доларів в бондах. Потім, несподівано, місто почало наново рухатися як під ударом чародійної палички. Коли заголось плани для мирової продукції автомобілів, прийде кількомісячний час — від 4 до 8 місяців — для реконверсії. Тоді треба буде усунути теперішні машини, встановлені у фабриках для воєнної продукції, а встановити на їх місце машини для мирової продукції. А потім знову „Бум“. Кожен, хто лише живе в Дітройті, від фабричного робітника, юнійшого провідника, до директора великої корпорації й міського радного, говорить про небувалу в Дітройті розквіт мирового промислу. Та, не зважаючи на всі ці передбачування, знавці не закривають можливість, що з поворотом ветеранів з війни у місті буде 200,000 безробітних, отже майже тільки, що було в 1931 р.

Кризні придуть.

Автомобілеві підприємці виробили план недалекої продукції нових авт. Будуть це моделі з 1942 р., а зовсім нові, приладжені на повноенні часи. У перших роках треба буде продукувати по 6 з половиною мільона нових автомобілів, щоб заповнити прогалину, яка повстала внаслідок припинення виробу нових возів серед воєнного стану. Отже Дітройт буде процвітати промислово яких 5 років безупину. Тяжкі часи придуть щойно тоді, коли вже край наповниться новими автами і треба буде звільнити темпо продукції. Але може прийти ще й інша криза, не конечно

продукційна. В Дітройті були розрухи на расовім тлі. Багато нігрів з південних стейтів приїхало сюди, щоб заповнити потребу робітниками. Вони дістали плату, зрівналися в правах з тутешніми білими людьми, але не мали часу принорюватися до відносин, які панують у північних стейтах у протиставленню до відносин в їхніх стейтах. Інші кризи можуть прийти з тертя на юнійно-організаційнім ґрунті. В Дітройті ще тепер нема середніх відносин між робітництвом і промисловцями. Вже у воєнний час було кілька диких страйків, а їх поладнано лише силою воєнного закону. Багато робітників є нефахових, бо у воєнному часі треба приймати до праці кожного, хто навинеться під руки, а в мирні часи підприємць шукає за фахівцями. А як піchnу після війни відправити нефахових, то робітничі юнії стануть в обороні усунених і страйк готовий.

Крім цього в Дітройті живе багато американців чужинного походження, а всі вони мають свої аспірації, свої угрівання. Поляки, Французи, українці, чехи, словаки, росіяни, скандинави, крім айрїшів та старих англо-саксів, це конгломерат. Разом це населення з 2,775,000 творить свою метрополію. Від часу заложення міста французом Каділяком в 1701 р., історія міста змінювалася під впливом воєн та переворотів. Безупину, аж до 1760 р. йшла там боротьба між французами й індійськими племенами. До 1812 р. це була дика територія, за котру вели гарячі бої американці й британці. Після покінчення такої боротьби, від 1812 р., коли то населення міста виносило 2,200 голів, воно зросло до 1900 р. до 285,000 населення. Тоді головною продукцією Дітройту були печі.

Коли появився на ринку автомобіль, місто почало рости. Як Форд проголосив, що буде платити \$5 денно в своїх фабриках в 1914 р., почалася велика імїґрація робітників до Дітройту. Багато тисяч примігрувало зі сходу, з півдня, з сусідних міст, чорні й білі, і від 1900 р. до 1910 р. місто зросло до 465,000 населення, а потім прибувало населення пересічно по пів мільона на 10 літ, доки не осягнуло теперішнього стану понад два мільони.

Крім Форда, мають в Дітройті ще свій осідок фабрики автомобілів Крайслера й Дженерал Моторз. Лише фабрики

Проф. Микола Чубатий.

Як зродилася большевицька влада в Україні?

(Картина з української нової історії).

II.

Повинно комуністичної пропаганди та бунтами.

„Товариш Сталін намітив большевикам України цілком ясну та чітку політичну лінію“ — читаємо в большевицькій історії України. А ця політична чітка лінія вже тоді в юних днях червоної революції в Росії збиралася в одній постарбій російських комуністів: не випустити України, найбагатшої частини бувшої Росії, але використовувати її багатство для зросту Росії. Деклярації та фрази говорили про правду України стати незалежною, але факти перечили цьому на кожнім кроці.

Для осягнення своєї головної цілі треба було повалити український національний уряд. Тому з Росії поплила на Україну правдива повінь шаленої агітації проти Української Центральної Ради, як державної влади України. Ціла Україна покритася агітаторами, що найбільше неправдивими лєтучками чи такі промоваи представляли український уряд як буржуазний, панський, дарма, що це був уряд не тільки соціалістичний, але навіть з досить лівими нахилонами.

Раду Генеральних Секретарів, себто міністрів, агітатори

будуть могли дати заняття робітникам. Місто само є на березі банкруцтва, тому воно не може плянувати робіт, на те, щоб лише дати заробітки. Всестай управа міста приготовила план конечних робіт на 225 мільонів, які зможе сфінансувати впродовж 50 літ. Роботи мусять іти над поширенням заводень для здоровля, для каналізації міста, для поширення водопроводів, розбудови шкіл і забавових площ, для будови робітничих домів, поширення вулиць.

Місто мусить бути втримане в ладі серед теперішньої цивілізації. Це найстарше місто серед початкових колоній над озерами. Воно святкувало вже 137 рік свого заложення, коли місто Шікаґо дістало шойно свій чартер. Коли в 1812 р. Дітройт став осідком повіту Веїн в території Мишиґен, цей повіт сягав тоді аж до стейтів Вісканзин та Минесоти. Сьогодні Дітройт має 12 миль побережжя над рікою Дітройт, яка лучить оба озера, Горішче й Долішне.

обріхували. Українські, мовляв, секретарі тому генеральні, бо зложені з самих царських генералів, отже реакціонерів. Агітація вдарила в найнижчі інстинкти селянина та вояка у війську. Селянам радили в дикий спосіб забирати все що панське, землю, та всяке добро, кидуючи клич: граб награвлене! Спротив українській владі проти диких рабунків представляли як оборону буржуазії. І не можна сказати, щоб політичноневірблена українська маса, була все відпорна на такі кличі.

Рівночасно російські большевики старалися захопити владу в Україні силою при помочі російських зольшевичевих частин, що ще не відійшли з України. В Харкові, наприклад, російські большевичені частини зробили бунт, але їх зліквідували українські частини. В Донбасі зросійшені робітники слухали наказів комісарів з Московщини, а не своєї української влади.

Український уряд поволився надто поблажливо з такою виразно зрадницькою та протидержавною агітацією комуністичних агентів чужинського панування над Україною, але проте стрічаючися навіть зі збройними виступами скомунізованих військових частин та самочинно повстаючих червоних гвардій в Україні, рішення розброїти чужинецькі військові сили в Україні, в першу чергу в Києві.

Розброєння чужинецьких військ в Україні, отже на території держави неросійської, Советський Уряд взяв за зачіпку до вислання ультимату України дарма, що сам українських військових частин, що ще були на території Росії, не хотів відпустити в Україну, щоб не скріпляти військово Української Республіки.

Російський ультимат до Української Республіки з 18. грудня 1917 року.

„Товариш Сталін“ — читаємо в большевицькій історії України, виданій 1941 року — пильно стежив за подіями на Україні і систематично викривав контрреволюційну суть Центральної Ради. Своїми статтями тов. Сталін розкрив українському народови очі, викрив справжнє контрреволюційне лице Центральної Ради. Тов. Сталін писав: „Рада або вірніше її Генеральний Секретаріат є уряд зрадників

соціалізму, які для обману мас себе називають соціалістами.

„Рада, або вірніше, її Генеральний Секретаріат, є буржуазійний уряд, який борється в союзі з англо-французькими капіталістами проти миру. Раніше уряд Керєвського відтягав справу мира, тепер уряд Ради намагається зрівнати справу мира, відтягнувши перемиря до весни“ (Сталін, Статті і промови про Україну, сторона 30). В листопад тов. Сталін дав директиву большевикам України скликати Всеукраїнський Зїзд Рад.

Яка велика шкода, що большевицька історія України появилася кілька місяців за-скоро, бо ще 1941 року. Тоді тов. Сталін братався з фіревром нацистів Гітлером і тому казюнна історія України за грїх почтає українському урядови, що братався з англо-французами проти німців. Колиб так та історія появилася на дриклад, ніні, то там певно найшлиб таке, щоб доказати, що український уряд був з німцями проти Англії та Франції, натомість Рада Народних Комісарів була проти німців з Англією та Францією.

Все таке ультимат поставлений російськими большевиками був вершком дволичности. З одного боку ультимат запевняв Україну про її повне право бути незалежною з другого боку у тим самим ультиматі заграничний червоний російський уряд вміщує в справі України, ба навіть видає зарядження большевикам з України бунтуватися проти власного уряду.

Варто запізнатися з цілою обдулою того ультимату, бо цей історичний документ краще вчить пізнати большевицьку політику й ніні як сотки татей писаний незнати якіми. спецами від російських прав.

Україна може бути незалежною, але має слухати Росію

„Соціалістичне Правительство Росії, Рада Народних Комісарів, читаємо в ультиматі большевицькій до України, підтверджує гноблене царизмом буржуазією Великої Росії право всім народам на вільний розвиток, включно до їх права відділятися від Росії. Тому Рада Народних Комісарів признає Українську Народню Республіку та її право на повне відокремлення від Росії, як тажого на те, щоб вона ввійшла з переговори з російською Республікою про взаїмні федеративні а також інші відносини. Жадання України що до її прав і незалежності українського народу Рада Народних Комісарів признає без обмежень і безумовно“. Значиться Советська Росія признає Українську повну самостійність й то без ніяких обмежень, але річочасно закидає тій самостійній Україні, що вона: 1) відкликає свої війська зложені з її горожан до дому, 2) що Центрально Рада посміла розброїти в Києві російські зольшевичені війська, а навіть, що посміла розброїти відділи Червоної Гвардії, зложені з горожан України, що бунтувалися проти своєї влади, що Центрально Рада може тільки ці російські війська перепускати через територію України, які дозволять перепускати начальний вожд російських большевицьких військ.

„Центральна Рада“, читаємо далше в ультиматі, „примушує нас подати їй до відома, що ми негайно виповімо їй війну, навіть тоді, колиб Український Народню Республіку визнано представництво найвищої державної російської влади“.

Ультимат домагався сповнення домагався червоного російського уряду до 48 годин. По упльві того часу, Рада Народних Комісарів вважатиме, що „Українська Центральна

ОЛ. ЛУГОВИЯ. Права автора застережені. В КІПТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ У двох частинах (Перший том трильоґіф „Огнем і Кровю“ 31)

„Єдиними гідними пошани людьми у бою є медичний персонал, особливо сестри-жалібниці. До них більше підходить назва сестер-страдалниць... По кілька діб проводять не спавши, не мившись, у брудному закровавленому платтю. Це, мабуть, найнешасливіші істоти жіночого полу у світі. Це не ті, наперфумовані, чистенькі сестри запліля, що заповнюють міські бульварі, сади, льожі театрів, з гарненько нашитими червоними хрестиками на біло-сніжних фартушках. Хрест часто служить там прикриттям жадоби гонору, вигід, а часом і неморальности, — білий одяг покриває чорне сумління... В несуть сестри поміч раненим без різниці, чи то ворог чи

нання обовязку людяности і жалю до немічних, покалічених.

„Побачив у наступі і відношення ворожого воєцтва до своїх старшин. Мої сотні вдалося захопити ворожу батарею. Воєцтво підобрювалося до гусар, тішилися полоненням, не знаючи, що сотня провалася у запілля, і їх ще у нас могли відбити, нарікало на старшин. Один лиш командант сидів на не своїй вже гарматі та сам собі ранену ногу перевязував. Просити помочі своїх підвладних може не хотів. Сподівався зустріти відмоду або й насмішки. Мені жаль стало цього старшини. Я зрозумів тоді, що військо слухняне доти, доки існує сувородисципліна і карність, котрі і відраїжують військо від банди розбишак. Не перечу, можливо зустрічаються одиниці свідомі військового обовязку, та у загальній сірій масі вони непомітні, хіба якийсь особливий винок виріжить їх. Пам'яті тому старшині забанджувати ногу, а на підвладних його прийшлося гостро прикрикнути... Через кілька годин і я сам

опинився у ще гіршому становищу: підомною був вбитий кінь, і хто знає, колиб не поміч Петра, я можливо був би вже в полоні, або й неживий. Полк був оточений ворогом і мусів пробиватися. Що діялося, — не можливо описати. Та не хочу ще більше засмучувати твій спокій кровавими образами бою. Досить того, що виїшов я цілий, коло мене Дегтяренко і Петро, як і у останній вечер перед відіздом... Та, на жаль, немає третього делегата.

„Галицьке населення з початку нас боялося, втікало чим довж. Тепер розпізнало, що ми належимо до одного племені, нікого не ріжемо, не мурдуємо і вже зовсім освоївся. Відношення російських військ до населення поки що гарне, боюся лише, щоб не погіршилося. Знаєш, — кажуть: — дали в ліс більше дров. При успішному розвитку наступу у зазданих головах наших „бурбонів“ можуть повстати несподівані пляни, що доведуть до небажаних ексцесів. „Загально беручи, тутешнє селянство нічим не різниться від нашого; натура лиш не та-

ка широка та живуть бідніше. За те фільварки польських дідичів є у кожному селі і всі майже під управою жидів-посесорів. Довелось побачити мені, як один, старий вже, селянин цілував руку посесора. Обурені гусари провчили жидка нагаями, так, що поцілунок той йому не посмакував, але факт зїстається фактом, що праявничого цілує руку доробляючого його працює ізраєліта“.

Вечорі, у денному наказі з оглядом боєвих дій полку, писалося: — Не зважаючи на невідгідні обставини чернигівський полк гідно відстояв честь Шенґрабенського Штандарту, доказав, що боєвий дух прадідів, учасників війн з Наполеоном, живе ще у серцях славних чернигівських гусарів. Відзначувалося діяння сотень, наказувалося виготу-

вати листи нагород, виключалося втрати... Молоді старшини раділи тим, що так швидко здобули „клякув“... Тишилися гусари майбутніми хрестами й медалями. Кожний з учасників бою сподівався дістати коли не нагороду, то бодай підвищення у ранзі. Прибув новий командант бригади на місце без відома пропавшого Блохина. Полковник, в злуці з цим призначено перегляда. Другого дня рано полк сотенними лавами ждав на прибуття так важкої персона. Минали години, а генерал не показувався. Старшини зїхалися до купи, споминали переживання недавних днів, зясували причини неуспіху наступу, жадували втрат. З затаєною заздрістю здоровили Павлоцького з ордером і підвищенням у ранзі. Що правда, то честь Шенґрабенського Штандарту врятував тільки він.

ка широка та живуть бідніше.

За те фільварки польських дідичів є у кожному селі і всі майже під управою жидів-посесорів. Довелось побачити мені, як один, старий вже, селянин цілував руку посесора. Обурені гусари провчили жидка нагаями, так, що поцілунок той йому не посмакував, але факт зїстається фактом, що праявничого цілує руку доробляючого його працює ізраєліта“.

Вечорі, у денному наказі з оглядом боєвих дій полку, писалося: — Не зважаючи на невідгідні обставини чернигівський полк гідно відстояв честь Шенґрабенського Штандарту, доказав, що боєвий дух прадідів, учасників війн з Наполеоном, живе ще у серцях славних чернигівських гусарів. Відзначувалося діяння сотень, наказувалося виготувати листи нагород, виключалося втрати... Молоді старшини раділи тим, що так швидко здобули „клякув“... Тишилися гусари майбутніми хрестами й медалями. Кожний з учасників бою сподівався дістати коли не нагороду, то бодай підвищення у ранзі. Прибув новий командант бригади на місце без відома пропавшого Блохина. Полковник, в злуці з цим призначено перегляда. Другого дня рано полк сотенними лавами ждав на прибуття так важкої персона. Минали години, а генерал не показувався. Старшини зїхалися до купи, споминали переживання недавних днів, зясували причини неуспіху наступу, жадували втрат. З затаєною заздрістю здоровили Павлоцького з ордером і підвищенням у ранзі. Що правда, то честь Шенґрабенського Штандарту врятував тільки він.

„Далше буде.“

28) Клякува — журавина. Так звали старшинський ордер Ани 4 степені з написом „За відвагу“, за барву стяжени. Ордеру не носили, мінявся тільки темляк (дармовис) на шаблі.

Звіт Головної Контрольної Комісії У. Н. Союзу від 1. січня 1944 до 30. червня 1944 р.

(Докінчення).

Згідно з банковими книжечками і банковими виказами готівка знаходиться в банках, котрі подаємо в цьому звіті. Банк, означений зіркою, це банк заморожений.

Готівка У. Н. Союзу, старих і нових родів обезпечення, знаходиться в отсих банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Контто:	Назва фонду:	Сума:	Разом:	
Peoples Trust Co.	Shamokin, Pa.	558	Sav. Dept.	Mortuary Fd.	\$ 4,989.90	\$ 4,989.90	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	182,746	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,341.37		
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	302,352	Sav. Dept.	Adm. Fd.	2,860.96	6,202.33	
First National Bank	Jersey City, N. J.	656	Sav. Dept.	Indg. Fd.	1,151.48		
First National Bank	Jersey City, N. J.		Real Estate Dept.		30,101.20	31,252.68	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	16,520.04		
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		8,530.22		
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Svoboda	13,222.94	38,273.20	
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.	16,279	Sav. Dept.	Mort. Fd.	867.82	867.82	
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	10,645.74	10,645.74	
Elizabethport Banking Co.	Elizabeth, N. J.	16,091	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,065.79	2,065.79	
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	1,564	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,904.52	1,904.52	
National State Bank	Elizabeth, N. J.	6,482	Sav. Dept.	Reserve Fd.	1,018.78	1,018.78	
Central Home Trust Co.	Elizabeth, N. J.	188	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,035.30	2,035.30	
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	National Fd.	9,637.32	9,637.32	
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.	105,713	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,130.18	2,130.18	
Howard Sav. Institution	Newark, N. J.	547,638	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,309.06	3,309.06	
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	97,887.41		
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Dividend	11,295.24	109,182.65	
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Adm. Fd.	80,907.13		
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Indg. Fd.	15,047.39	95,954.52	
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Orphan's Fd.	19,409.30	19,409.30	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	20,600	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,731.15		
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	501.77	4,232.92	
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	52,203.39	52,203.39	
Bankers Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	57,199.63	57,199.63	
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont. Can.		Check Acc't		8,928.19	8,928.19	
Security Bank & Trust Co.	Philadelphia, Pa.		Check Acc't	National Fd.	5,000.00	5,000.00	
Ukrainian Savings Co.	Cleveland, O.		Sav. Dept.	Mort. Fd.	5,294.11	5,294.11	
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.		Check Acc't	Concord Fd.	1,286.37	1,286.37	
					Cash in banks	\$473,023.70	\$473,023.70
					Cash on hand in "Svoboda"	2.75	2.75
					Total cash	\$473,026.45	\$473,026.45

Готівка молодечого департаменту У. Н. Союзу знаходиться в отсих банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Контто:	Назва фонду:	Сума:	Разом:	
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	3,730	Sav. Dept.	Mort. Fd.	\$ 1,840.36		
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	10,474	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,003.14	\$ 2,843.50	
Harmonia Mutual Sav. Ass'n	Elizabeth, N. J.	21,446	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,158.66	3,158.66	
Union-County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	11,280.95	11,280.95	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	2,005.39		
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	650.90	4,315.71	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		1,659.42		
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	12,645.27	12,645.27	
First National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't		2,034.22	2,034.22	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		2,637.45	2,637.45	
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont. Can.		Check Acc't		7,439.15	7,439.15	
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't		22,037.20	22,037.20	
Chase National Bank	New York, N. Y.		Dividend Acc't	Dividend	166.66	166.66	
					Total	\$68,558.77	\$68,558.77

Заморожений банк 1944 р. виплатив 5% дивіденди.

Готівка Сиротинця-захисту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Контто:	Сума:	Разом:		
U. S. Saving Bank of Newark, N. J.	Newark, N. J.	140,488	Sav. Dept.		\$ 174.49	\$ 174.49	
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.		Check Acc't		172.82	172.82	
					Total	\$ 347.31	\$ 347.31

Фонд Ім. С. Ядловського улькований:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Контто:	Сума:	Разом:	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	5,279	Sav. Dept.		\$ 381.36	\$ 381.36

Готівка від контрольованих реальностей на яких У. Н. Союз має моргеджові інвестиції:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Контто:	Сума:	Разом:	
First National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Real Estate Dept.	\$5,695.94	\$5,695.94

Українець-Герой

Одинцем зловив 24 німців в Нормандії.

Торонтонський „Глоб енд Мейл“ помітив застережене звітника Ралфа Алена про героїство Едді Саранчука, українця, стрільця полку Власних Королеви, походженням із Півн. Саскачевану.

Ось-що він про нього пише (точний переклад): „Як на сьогодні, то найбільше шанованими в Власнім Стрільцях Королеви є канадський українець, рядовик із Півн. Саскачевану, й повнокровний індійський сарджент із Віяртону. Рядовик цей називається Едді Саранчук, сарджент Г. А. Данс. Цей найстарший канадський полк — від полковника аж до останнього вояка з підкріплення — дуже ними обидвома гордиться.

В останнім більшим бою Полку стрільців Саранчук „окружив“ і взяв до неволі 24 німців. Сарджант Джанс, при допомозі ще чотирьох інших зловив 25 інших...
Подвиг Саранчука.

Було це під час бою, коли Полк пробивав собі шлях через одне французьке містечко за часу неважного наступу, зводячи один із найкращих своїх боїв, які колись були цей полк мав. Стративши 17 людей убитими. Полк зловив 625 воєнних бранців, а подолано розі через містечко начислено 350 німців вбитих. Декотрих із них убили ще перед тим, як вони ввійшли до містечка. Стрільці Королеви. Про пригоди в додатку з позом, що переворот стався з боку стрільця Саранчука оповідав майор Алан Никсон таке: „Запальної вдачі малий стрі-

лец був один із 12 людей, що мене, засміявся й далі за залишилися із його чети, коли майор Никсон їх остеріг. По тім, то вже було мов на що він бачив 30 німців в саді, вправах. Як тільки показалися як лаштувалися на них напад-двоє німців на дорозі, Саранчук стрілив і зараз обертався правився сам один назад до мене й шкряв зуби та за німців і, як тільки вони зачали розвиватись у розстрілю, засипав їх вогнем із свого Брена.

Несподіваний цей вогонь збив німців із пантелику й вони зачали подаватись узад, через сад. Саранчук перебіг їх від ліва, вбрав собі становище й засипав їх градом куль із крила.

Німці тоді взяли напрямок у сторону шляху, надіючись із того боку вийти на чисте. Але Саранчук і цим разом був швидший від них: вибіг на шлях і став посередині, кіль касот ярдів від того місця, де німці, як він сподівався, мали намір переходити. Тоді вже мав коло себе стрільця ч. 2 з купюю набоїв.

Там він засівся при дорозі й ждав. Німці зачали перебігати по-двоє й троє. Саранчук тоді встав і підстрілював їх одного по одному, як качок. За кожним разом, як вистріляв вже всі свої набої, давав знак стрільцеві ч. 2 в рові й цей приносив йому нові набої а сам відбігав назад рова. Я був за ним усього кілька кроків, вовтузачись зо зломаним Стевом, і боявся, що хлопчиська ось-ось можуть поділити. Тож я закрячав: „Гей, лягай, бо вбють!“ Саранчук повернув тільки голову до

Доказ військової дисципліни. Стрінулися два військові офіцери в Англії, один американець, другий британець і перехвалювалися, чия дисципліна ліпша. Американець хвалив свою, британець свою. Саме переходив американський вояк попри них. Підходить до офіцера й каже: „Пане капітане, чи можу взяти ваше авто на сьогодні вечір? Я обіцяв своїй дівчині, що візьму її на проїздку“.

„Алеж добре“ — відповідає капітан. Негаймо, обернувшись до британця, каже: „Отже бачите, що це таке: наша дисципліна. Вояк прецінь й потребував питатися мене за дозвіл“.

Про сарджента Джанса оповідав сотник Тоні Котрич, пише даліше п. Ралф Алан. („Український Робітник“).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ЗВІТ АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ“

за час від 1. січня до 30. червня 1944 року.

ПРИХІД:

Перенесена готівка з 1943 року	\$10,772.44
Передплата від членів У. Н. Союзу	26,390.00
Передплата від читачів	1,995.05
Кольпортаж	120.20
З продажів книжок, карток і календарів	1,056.35
Оголошення	3,531.87
Друкарські роботи	3,350.52
Ювілейний дар „Свободі“	670.30
Зворот за електрику і газ	144.00
За зміни адрес	23.51
Зворот за телефон	10.45
Зворот премії і дивіденди від асекурац. компаній	21.83
Зо спродажі старого паперу	9.65
Остала надвишка з податку	03
Разом	\$48,096.20
Продажний опуст	87.39
Загальний прихід	\$48,008.81

РОЗХІД:

Платня робітників і редакторів	\$17,906.73
Платня кореспондентів	957.50
Поштові видатки	2,383.05
Папір і матеріали	5,570.14
Рент У. Н. Союзові	3,750.00
Федеральні і стейтвові обезпечення робітників	877.78
Канцелярські й адміністраційні видатки й приряди	713.31
Електрика і газ	684.56
Ріжні видатки, як повісті, фейлетони, магазини і пожертви	495.34
Книжки	400.55
Друкарські видатки, приряди і нові часті до машин	359.95
Асекурація робітників і від огню	240.49
Комісове від оголошень	71.37
Телефон	205.21
Поштова скринка	8.00
Разом	\$34,623.98
Купний опуст	19.95
Податок робітників за 4 квартал 1943 р.	\$34,604.03
Загальний розхід	\$34,783.09

ПОВТОРЕННЯ:

Загальний прихід	\$48,008.81	Готівка в банку	\$13,222.97
Загальний розхід	34,783.09	Готівка на руках	2.75
Готівка	\$13,225.72		\$13,225.72

Ця сума, \$13,225.72, є вже вчислена в загальнім маєтку У. Н. Союзу.

Крім вище згаданих сум, контрольна комісія стверджує, що в банках знаходиться сума \$5,695.94, що не є зачислена до загального маєтку. Ця сума, це прихід від контрольованих У. Н. Союзом моргеджів і вона буде подана в звіті про загальний маєток з кінцем року.

Також контрольна комісія стверджує, що з кінцем червня 1944 зазлегли місячні вкладки від 75 відділів У. Н. Союзу вносили \$7,750.17.

Далі контрольна комісія стверджує, що з кінцем червня 1944 року було невіданих 20 посмертних згодог на суму \$12,555.59, з причини, що відділи не прислали ще потрібних легальних документів (част з них вже була виплачена в місяці липні цього року).

Головна контрольна комісія Українського Народного Союзу перевела піврочно контролю стану майна та організаційного зросту Союзу, провирила діловодство й діяльність езекутивного комітету та прийшла до переконання, що все те знаходиться в доброму стані, а урядники езекутивного комітету сповняли як слід свої обовязки.

Дмитро Канігула, д-р В. Галан, д-р А. Т. Кібзей, Роман І. Смук, Степан Куропась.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЛОНГ АПЛЕНД, Н. Й.

Дня 13-го серпня 1944 р. на Миколи Савка, котрий служив як старший десятник в Амер. Армії, влаштувала йому і його дружини, Юлії Савка, забаву з нагоди річниці уродини. При веселій забаві, на залик Івана Сайкевича, привні гості зложили з цієї нагоди датки на добродійні цілі в сумі \$21.00. Зложили: Степан Лялька й дружина \$5, Юлія Савка \$5, Степан Савка й дружина \$3, Іван Сайкевич і дружина \$2, Павло Заремба й дружина \$2, М. і М. Близнак \$2, Кен Стокер і дружина \$1, Степан Бодзин \$1.

З тої суми переслали листів волі жертводавців \$15.00 на цілі Українського Американського Запомогового Комітету, а решту на іншу ціль.

Іван Сайкевич.

ОБОРОНЦІ ВАРШАВИ БЛАГАЮТЬ ПОМОЧІ.

ЛОНДОН. — Польські повстанці сили, що боряться у Варшаві з німецькою залогою, знаходяться у розпучливому положенні і просять негайної помочі. Замітне, що з советського боку зазначається, що наступ повстанців на німців не був пристосований до советської воєнної тактики на тому терені.

BE 100% WITH YOUR



BUY WAR BONDS

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Згідно з отриманим повідомленням з Департаменту Війни в Вашингтоні, член відділу 9 У. Н. Союзу, СЕМЕН ЛУЧКАНИН, був забитий на фронті в Італії, дня 20. липня. Похорон нашого члена відбувся 7. серпня в церкві св. О. Николія в Сейнт Клер, Па. Замість труни, в церкві була фотографія покойного Лучканина. Хай чужа, далека земля буде йому пером!
Н. Салія, секр. від. 9. У.Н.С.

ІОНГСТАВН, ОГАЙО, І ОКОЛИЦЯ!

ТОВАРИСТВО ІМ. О. БАСАРАБ, ВІД. 348 У. Н. СОЮЗУ

ПЕРШИЙ І ОСТАННІЙ ЦЕГО СЕЗОНУ

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 20. СЕРПНЯ (AUGUST 20, 1944)

в годині 3. пополудні

В ЛІСКУ МІЖ ІОНГСТАВН І ДЖІРАРД (GIRARD) 422 RD. ОНІО АВЕ.

Брати Moster Bus і їхати до кінця лінії і переїзти 2 блокн до місця пікніку. Або брати Girard Bus і вистіти на Trumbull Hill на місці пікніку.

Шановні Громадяни і Громадянки Іонгставн, Кембел, Джірард і Найас! Комітет запрошує Вас всіх прийти на цей пікнік, а не пожадуєте, бо забинтесь до цієї ночі.

Комітет Пікніку.

ПОЗІР! — НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!

ТОВАРИСТВО ІМ. МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

відділ 219, Українського Народного Союзу

в лаштовує

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 20. СЕРПНЯ (AUGUST 20, 1944)

В ЦЕРКОВНІМ ПАРКУ

675 SO. 19th STREET, NEWARK, N. J.

Початок у годині 2. пополудні.

Шановні Громадяни! Комітет ширю запрошує і запевняє Вас, що не пожадуєте, як прийдете на відпочинок, бо місце дуже гарне до забави.

Комітет.

ПОЗІР! КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. ПОЗІР!

СТАРАННЯМ КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ, УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ГРОМАДИ, УКРАЇНСЬКОГО ГОРОЖАН. КЛЮБУ, ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗУ І У.Р.СОЮЗУ та інших поступових організацій

вдбудеться

НАРОДНЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, 20. СЕРПНЯ (AUGUST 20, 1944)

В УКРАЇНСЬКІМ ПАВІЛЬОНІ

691 ROOSEVELT AVENUE CARTERET, N. J.

ДРІБНІ ОГолошення—WANT ADS

Classified Department—Ergon 4-0237—Ryant 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Судні робітники обов'язані мати посвідку, що вони є до розпорядності. При перенесенні до менше судних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтід Стейтс Емплоїмент Сервіс“.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

МУЖЧИН НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ Дістануть харч і уніформи Шнай час або частину

ПОМИВАЧІ ДИШВАШЕРЗ, ПАТВАШЕРЗ ПОРТЕРИ на день і ніч Мусять говорити по англійськи Бонус — платні вакації Постійна позиція

Робітники в критичних заняттях мусять принести звільнення

SCHRAFFT'S ГОЛОСИТЬСЯ ЩІЛІЙ ДЕНЬ 56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

АБО ГОЛОСИТЬСЯ 5-8 ГОД ВЕЧІР 1381 BROADWAY (Nr 38 St.) N. Y.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Досвід не потрібний

ЯК ПОРТЕРІВ І РОБІТНИКІВ ДОБРА ПЛАТНЯ

ПОСТІЙНА РОБОТА

Робітники з важкої воєнної роботи мусять мати доказ звільнення.

FEDERAL

TELEPHONE & RADIO CORP. 891 BROAD ST., NEWARK, N. J.

Бучерів

All around pork men Добра платня, стада робота Stahl-Meyer Inc. 172 E. 127th St., N. Y.

Помічників у Shipping департаменті 90 ц. на годину; стада робота. Stahl-Meyer Inc. 172 E. 127th St., N. Y.

Від понеділка до п'ятниці

Потрібно мужчини до чищення в віш 40-50 літ, з добрим здоров'ям, 83 ц. на год. Голоситись до: Stahl-Meyer Inc., 172 E. 127th St., N. Y., також 1125 Wusckoff Ave., Bklyn

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

КУХАРКОК

Жінок зацікавлених в кухарстві з домашнім або реставраційним досвідом

Добра платня—скора підвішка Гарний вишкіл в добрій роботі

Треба знати читати і писати по англійськи

SCHRAFFT'S 56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ДІВЧАТА І ЖІНКИ НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ Шнай час або частину

ПЕКАРИ РОБІТНИКИ В ПЕНТРИ В РОБОТІ ПРИ САЛАТАХ ПРИ СЕНДВИЧАХ ПРИ ПАРОВОМІ СТОЛІ ПОМИВАЧКИ КУХАРКИ

ДЛЯ ПРИЛАДЖЕННЯ ЛЕСЕРУ ДЛЯ РОБОТИ В ПРАЛЬНІ

Мусять говорити по англійськи Дістануть харч і уніформи Бонус — платні вакації Постійна робота

Нагода для авансу Робітниця в критичних заняттях мусять принести звільнення

SCHRAFFT'S 56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

АБО ГОЛОСИТЬСЯ 5-8 ВЕЧЕРОМ 1381 BROADWAY (Nr 38th St) N. Y.

ЖІНОК І ДІВЧАТ ГОДИННА АБО ЦІЛОДЕННА ПРАЦЯ

ПАКУВАТИ ЦУКОРКИ АБО ПРАЦЮВАТИ В ПРАЛЬНІ

SCHRAFFT'S 56 West 23d St., N. Y. C.

ДІВЧАТА І ЖІНОК, від 16 і вище літ.

до легкої праці у фабриці льняних виробів. Від 5 до 10 годин ввечір. Година платня і нічний бонус. Голоситись від 7:30 рано до 10 ввечір. Пишіть до: Mr. Friedman, Lackawanna Line Supply, 1208 Summit Ave., I.C.

ВІКІНЧУВАЧОК, досвідчених, до жіночих жакетів, також до шиття підвішок, добра платня. Big Four Ladies Apparel Co., 1129 6 Ave., N. Y. C.

ЖІНОК—ПОМІЧНИЦЬ

до пекінг танку добра платня, стада робота 63 ц. для початкуючих, 69 ц. по 4 тижнях

Голоситись до: STAHLMAYER INC. 172 East 127th St., N. Y. C. від понеділка до п'ятниці.

ПОТРІБНО МУЖЧИН І ЖЕНЩИН

ДОБРИ НОВИНИ ДЛЯ МУЖЧИН І ЖЕНЩИН ДОБРИ РОБОТИ ТЕПЕР І ПО ВІЙНІ

ДОБРА ПЛАТНЯ 4 ДО 7 ГОДИН ДЕННО Шпадезна або часова робота

До значаючого чищення в офісних будинках і готелях у Мангетен і Брукліні.

ВЕЧОРАМИ АБО НОЧАМИ Голоситесь, дешно до

NATIONAL CLEANING CO. 9 W. 29 St. (nr. 5 Ave.) N. Y. C.

ОПЕРАТОРІВ (мужчини і жінки) до жіночих спортивних жакетів. Добра платня. Big Four Ladies Apparel Co., 1129 6th Ave., N. Y. C.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

18. серпня 1904.

БРАЗИЛІЙСЬКА УКРАЇНА БУДИТЬСЯ ЗО СНУ

У "Галеті Польській" в Бразилії читаємо новину, що в Куритібі завзявся комітет в цілі збирання складок на українську друкарню й часопис у Куритібі. Згаданий часопис помістив відозву комітету до всіх бразилійських українців, що пора їм піднятися на ноги. Відозва кінчиться такими словами: "Власним українським письмом мусямо зачати працю, аби пробудити наших сплячих братів. Отже вперед, з вірою й надією на краще майбутнє. До праці!" До комітету, що піднісали відозву, належать: Іван Занько, Дмитро Іванків, Іван Купчик, Василь Кашуба, Павло Липка, Іван Коцюмбас. Досі зібрав комітет 68 мілреїв.

З РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Зо звіту за місяць липень 1904 р. показується, що в тому місяці приступило до У. Н. С. 227 нових членів. Приходило було \$3,483.18, розходило \$3,479.09, а загальний стан каси У. Н. С. виносил \$18,419.64. Головний Екзекутивний Комітет У. Н. С. на роки 1904-1906 такий: Конст. Кирчів, гол. предс.; С. Ядловський, гол. секретар; Алекс. Шаршів, гол. кас.

"З ЖИТТЯ РУСИНІВ В АМЕРИЦІ"

„Аж по 12 літах появилася книжка о. Константина Андруховича під повним заголовком, як його спомини з років 1889-1892... Правда, що поганих часів, як роки 1889-1892, американська Україна не мала і можна певно сказати, що такої погани вже більше не дождеться. Але, щоб об'єктивно осудити причини тих подій, самі події і їх наслідки, щоб вірно осудити тодішні відносини і кинути каменем на особи, котрі в тих часах брали безпосередню участь в тім життю — на це треба безсторонного чоловіка, тямучого критика, а передовсім чоловіка, котрий дивиться не на людей, але на всі чинники, які складаються на життя в певній добі, особливо на життя в першій добі нашої еміграційної організації. До такого суду найменше спосібний є о. Андрухович, бо він у тих усіх подіях грає першу скрипку і пише в злості, як образжений кум. „Каже о. Андрухович, що має заслуги, бо видав 42 числа газети „Руське Слово“, а всього на всього стидяється лише за одно число, котре зредкагував його знайомий. Однак по правді, ця газета це був паншків для оборони личних інтересів о. А... Споминяє о. А., що заходами й підмогою угорських священників видавав о. Грушка „Новий Світ“, а знаємо, що той газетки вишлюди лиш одно число...“ — Нестор Дмитрів.

колонія італійського міста Генуї, подібно як інші міста Басарабії — Акерман, Бендер, Сороки, Кілія й ін. Генуезцям, між іншим, приписують збудування „Генуезької“ вежі на березі Дністра — тепер у цілковитих руїнах. Після упадку колоній генуезців на берегах Чорного моря, Хотин пережив сорокату історію від владою Молдаво-Валахії (від 1459 р.), Туреччини й Росії. В XVII ст. Хотин був важною турецькою твердинею — найданіше посунуто на північ турецьких володінь — правив за підставу для воєнних походів на Україну й Польщу.

Велику славу здобули українські козацькі війська під Хотином у 1621 році, під проводом славного гетьмана Петра Конашевича Сагайдачного (1614-1622), того самого, що був під муром Царгороду (1616 р.) й Москви (1618 р.). В тому часі Польща була в безпечному становищі супроти Туреччини, що загрожувала самому Кракову. Польський король Жигмонд III, не маючи потрібної кількості війська, просив Сагайдачного прийти з допомогою в турецькій війні. Гетьман Сагайдачний рушив під Хотин з 40,000 українського війська — разом із поляками було 70,000 війська. Турки виставили 400,000

війська, з участю деяких українських військових частин, здохли були Хотин.

В середині XVIII ст. Хотин двічі здобували російські війська (1739 й 1769 р.), і цим разом теж із участю українських військових частин, але кожний раз знову повертали його туркам. Лише після Наполеонівської війни, на основі букарештського договору з 1812 р. Хотин разом із Басарабією приділено Росії. А що Хотинщина населена майже самими українцями, то Хотин разом із Басарабією приділено Росії. А що Хотинщина населена майже самими українцями, то Хотин жив спільним життям із Поділлям. Це співжиття ще більше затіснилося в 1917 р., коли Україна пробудалася до самостійного, державного життя. Та з початком 1917 р. румуни, використовуючи українсько-російську війну, почали захоплювати Басарабію і з кінцем того року заняли й Хотин.

Ця займанка Хотинщини не була легка: сутинка румунського війська з українським населенням тривали раз-у-раз, аж снахнуло величезне повстання проти румунів, що тяглося від 19. до 31. січня 1919 р. Про це повстання, на жаль, наше громадянство знає мало. А тимчасом його провадиво місцеве українське селянство і свідома місцева інтелігенція під виразним українським національним гаслом за прилученням до України. Повстання пройшло з великими жертвами, під Хотином загинуло коло 11,000 українців... Тимто це місто не може бути для нас байдуже!

Щодо мистецьких памяток, то саме місто не дуже цікаве. Власне сучасне місто стоїть на новому місці, руїни старого почасті збереглися в найближчому сусідстві з твердинею. Тут, між іншим, стоїть іще напізруйнований турецький мінарет (магометанський високий стовб-вежа) XVII ст. Зате дуже цікавою памятою стародавнього воєнного будівництва є славновісна хотинська твердиня, що в мальовничих, розмірно добре збережених руїнах, підносить ся могутніми мурами над сирими скелями нашого чудового Дністра.

Досі ще не зясовано, коли саме збудовано хотинську твердиню. Цікаво відмітити, що не зважаючи на добрий місцевий камінь, будовано її з цегли, жовтого і гнідого (брунатного) кольору. Це промовляло за візантійський спосіб будування з XIII або найпізніше XV століття. Штучно у-

кладена цегла навхрест (без поземних швів) дає різний орнамент у формі т. зв. меандру (завивання), рівнораменного хреста, зигзаку, тощо. Польський дослідник М. Добровольський вказує на те, що цей орнамент „дуже нагадує сучасні візирі українського люду, котрий живе довкола, візирі — зрисовані гарною барвою на хатах, коліркових вишивок на рушниках, тканих прекрасних килимів України й Поділля“.

План твердині — в формі майже правильного квадрату з малими виступами в різних місцях та округлими й чотиригранними вежами на рогах. В середині твердині збереглися різні подробиці готичного стилю (коло XIV-XV ст.), як: гостролучні брами, двері, вікна, і таксамо церква св. Миколи (пізніше мечет і військове складовище).

Твердиню багато разів перестроювали і зміцнювали: турки в XVI-XVII ст. й року 1718 під доглядом французьких інженірів, російські війська в роках 1739 і 1769. Зовсім скасовано твердиню, як військову оборонну будову, в 1856 році.

Саме місто Хотин досить велике і промислове. Колись мешканці складалися з українців, жидів, вірмен і греків, у наш часи — у переважній більшості з жидів. З кінцем XIX ст. тут було 18,126 мешканців, у 1925. році — коло 25,000.

З промислових підприємств там були знані олійні, фабрика тютюну, броварня, цегельня, значний шкіряний промисел і великий паровий млин. Загалом торгівля збіжжям, худобою, шкірою й тютюном перед воїною дуже оживляла й підносила місто. Торговельні зв'язки лучили найбільше Хотин із Поділлям і зокрема з Кам'янцем, який стягав силу селян Хотинщини на свої ярмарки. Тимто шлях Камінець—Хотин, що мряв усього 14 миль, був до війни завжди дуже оживлений.

залізничним мостом через Дністер вартості понад 2,000,000 карбованців. Крім того, пороблені вже були всі земляні праці для залізничної вітки Камінець — Іванія Пусте (в Галичині коло містечка Мельниці) зі стацією в містечку Жванці, 3 км. від Хотина. Таким чином, Хотин мав би виділити сполуку серед стіки залізних доріг, що лучили, з одного боку, середнє Поділля (Кам'янецьчину) з Галичиною, з другого боку — Поділля з Басарабією й Буковиною через стацію Ларгу й Чернівці.



ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ІЛЬКО ЗІЛЬОНКА, зо села Сурпів, повіт Бібрка, пошукує МАРІЮ БУЖЕКОВСЬКОЮ зо села Галювчів Великий, повіт Бібрка, Галичина. Має перебувати десь в Ютика, Н. П. Хто знає би де вона живе, або вона дама, хай зголосить на адресу: ІЛЬКО ЗІЛЬОНКА, 31 Mission St., Stamford, Conn.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недузи чоловіків і жінок — Шкіра й кров. Аналіза крові для подружого салодота. Гемороїди й желакки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697

Офісні години: денно від 10 до 7:30. ЖІНКА-ДОКТОР ДО ОБСЛУГ. X & Флороскоп.—Екзамінації \$2.00

КАНАІ КАІН FUNERAL HOME

433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

МІРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ Обслуга шира і чесна

383 Morris Avenue, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребани по ціні так низькій як ОБСЛУГА НАКРАЩА. \$150

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 6th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

— на — ФІЛЯДЕЛЬФІЮ в околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. MARKET 1320

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в БРОНКС, БРОУКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL, 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y. Tel.: MEIrose 5-5577

ХОТИН

В найближчому сусідстві до Галичини, у віддалі всього 4 миль на схід від вливу Збруча до Дністра, на правому високому березі Дністра, з далічними віків похмуро поглядають могутні мурі славнозвісної хотинської фортеці. Грізна це була твердиня, під її мурами загинуло сила людей різної народности й віри. Нераз приходило сюди й українське козацьке військо, що завзято у успішно боролось з турками.

Хотин — головне місто Хотинщини, північно-західної частини Басарабії (земля між Прутом і Дністром), що її в Версаю відано Румунії займає так звану покутську височину, що становить природне продовження української Буковини. Хотинщина населена в переважній більшості українцями. За статистику 1930 р., в хотинському й акерманському повітах Басарабії було українців 461,000 осіб (або 61%), рештаж були — румуни (18%), жиди (9%), росіяни (8½%), німці (2%). Та коли взяти одну Хотинщину, то відсоток українців буде тут значно більший, а в око-

лицях самого міста Хотина він переходить 90%.

Коли основано Хотин, невідомо. Є про це різні перекази. Один із них говорить про Хотиниру — короля давніх, що перший оснував славянську осаду Хотин.

У XIII ст. Хотин відомий як



AS THE RHINO CHARGED A NEAR-NAKED WHITE MAN DROPPED UPON IT FROM THE TREES.

Як носоріг кинувся вперед, майже нагий чоловік упав на нього з дерева.



A KNIFE FLASHED IN THE SUNLIGHT AND PERCED THE BEAST'S THICK HIDE. SOON IT WAS DEAD.

Блиснув на сонці ніж і сховався у шкірі звіра. За хвилину звір був неживий.



THEN TARZAN COMMANDED THE ASTONISHED STRANGERS: SEEK SHELTER. THESE WOODS ARE FULL OF WILD BEASTS.

Тарзан приказав здивованим людям: „Втікайте, ці ліси повні диких звірів“.



"BUT THE CAR IS BROKEN. GRANDFATHER IS NOT WELL--AND I AM UNACCUSTOMED TO WALKING," JUANA REPLIED.

„Алеж авто розбите. Дідусь не чується добре, а я не привикала ходити“, сказала Жуана.



"YOU WILL BECOME ACCUSTOMED TO IT NOW," THE APE-MAN GROWLED.

„Тепер привикнете“, сказав Тарзан.

ТАРЗАН, ч. 1023. Осторога.